

ponemčevanje šol zavira ves napredek in ako se hoče doseči zadnji, mora se dosledno opustiti prvo.

Iz Slovenjgradca. (Skrunjenje je praznikov). Pretekli so sv. binkoštni prazniki in z njimi je potihnil tudi hrup, ki so ga tukaj te praznike Celovski — pa Slovengraški „nemški“ pevci delali pod vodstvom človeka popolnoma Nemca če plačajo Nemci, pa tudi popolnoma Slovence, če dajo Slovenci za piti. Sicer imajo razna društva navado o lepem spomladanskem času, o binkošti svoje izlete napravljati; pa ta izlet Celovskih nemških pevcev v „nemški“ Slovenjgrдец se vendar po dveh bistvenih okoliščinah od drugih takih izletov razločuje: prvič, da nobeden pevec binkoštnim visokim praznikom vkljub še cerkve od znotraj videl ni in da so se toraj popolnoma kot nazadnjaki ki v neznaboštvo nazaj lezejo, pokazali, drugič: da so prišli semkaj pet in pit iz političnega zoper Slovence ščovalnega namena namreč: na korist nemškemu šulfereinu, ki ima kakor nekdanji nemški mejni grofi nalog, Slovence ponemčevati in jih pod nemško peto spravljati. Da so se pri tej priliki tudi nekteri Slovenjgradčani kakor notar dr. Tomscheg, usnjar Wolf, krojač Zepitsch, trgovec Winkler in učitelj Johann Trobey po razobešenih velikonemških zastavah kot pravi pragermani odlikovali, se samo po sebi razume. Le to se menda ne razume tako čisto samo po sebi, da je ta velikonemška trobojnica, kakor sem sam videl, tudi ravno pred c. k. okrajnim glavarstvom na neki visoki žrdi v zraku plapolala in da se je bilo c. k. črno-žolti zastavi mesto ne na častnem, ampak zadnjem kraju odločilo. Poslopje c. k. okrajnega glavarstva in c. k. okrajne sodnice sicer ni bilo okinčano — pa drugače so bile tudi hiše, po kojih c. k. uradniki stanujejo, z zastavami oplešane. Pa tudi na binkoštni večer so se vsi c. k. uradniki razun dveh te Slovence nasprotno demonstracije s c. k. okr. glavarjem vred v Güntherjevi dvorani vdeležili ter so določeno, nemškemu šulfereinu namenjeno ustopnino plačali!

Iz Maribora. (V črne bukve z gladovnjaki.) Tukajšnja slovenožrečna „Marburger-Zeitung“ se jezi, če izvé, da so pri sv. Magdalenii slovenske deči slovenske birmske liste delili ali da je v Rušah plapolala slovenska zastava. No, in isti slovenožrec se sedaj reži in smeji, da je vendar 100 kmetov(?) slovenskih v Ptuj prišlo in z nemčurji vred se cesar-Jožefove demonstracije vdeležilo Tagespošta šteje 200 kmetov D. Wacht 250 — koliko jih je bilo, tega še tedaj ne vemo. Toda nekaj jih je bilo in to je dosti sramote za Slovence. Dali so se pre obriti, da so kmeta od barusastega gospoda leži poznali, šli so v vrsti kakor voli, kedar jih na pašo ženeš ali na sejem. Potem so v

kasini posebič in proč od gospode nemške, smeli jesti, piti in kaditi, nek Löschnigg od sv. Janža na Dravskem polji je baje govoril slovenski in naposled ves ponižen in sključen šel se gospodi nemško-liberalnej in nadutej zahvalit in pete lizat. Fejte bodi! To so prave slovenske šleve in pleve, ki za kupico mokrega prodajo slovensko poštenost. Tagespošta navaja še sv. Urbana, sv. Vida, da je bil zastopan. Sramota. Nam se piše, da je tudi sv. Lovrenc na Dravskem polji zmogel več gladovnjakov. Ti so: St. Bauman s „frajlo“ iz Župečke vesi, iz Pleter pa J. Persuh, dalje Jož. Damijan, Fr. Horvat, B. Medved, Ant. Matevžič. Celo faro so osramotili. Poštenim Nemcem se morajo gabiti totti lačni polanjčeki, ki letijo za nemškim vabilom, kakor koze za soljo. Sicer pa slišimo, da cela svečanost ni bila druga, kakor grda demonstracija zoper cesarjeve ministre. Uradniki, duhovniki niso bili zraven; iz Maribora so se vé bili zraven dr. Duhač, Hammer-Amboss, profesor Knobloch, profesor Nagele. Prihodnjic več.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjev brat Karol Ludvik in njegova žena, gresta v Moskvo h kronanju ruskega carja in z njima sijajno spremstvo cesarskih dvornikov. Predsednik državnega zbora, dr. Smolka bil je k cesarju pozvan, ki so pohvalili njegovo delovanje in rekli, da je preuredba šolske postave koristna in primerna potrebam. Ob enem so ostro grajali nemške liberalce, ki so toliko kljubovali. — Najvažnejša novica pa je konec nemčurskemu deželnemu zboru kranjskemu. S cesarskim pismom 11. maja je ta nesrečni zbor razpuščen in nove volitve so uže razpisane, kmetje volijo 9. junija, mesta in trgi 12. in veliki posestniki 15. junija. Slovenci se tega povsod veselijo. Liberalnega in nemškutarskega jerobstva na Kranjskem je konec. — Deželni zbor štajerski začne dne 27. maja zadnjokrat ali vsaj predzadnjokrat zborovati, drugo leto mu poteče 6letna doba in bodo nove volitve, na kar ne smemo pozabiti. Ob enem sklicani so tudi deželni zbori goriški, isterski dalmatinski, bukovinski, šleski, spodnje-avstrijski, salcburški in tirolski, češki bode pa najbrž razpuščen, cesar se nemški liberalci hudo bojijo. Zgubijo namreč pri novih volitvah krivično svojo večino. — Zoper Jude začeli so tudi Čehi srditi se. V Pribramu so shodnici židovske pobili vse šipe na oknih in v mirodvoru posekali drevesa. — Postava za trgovske in obrtnijske zbornice bode se morala še letos prenarediti, ta bode obrtnikom bolj pravična; tudi bi Slovenci na Štajerskem slobodno za spodnji Štajer eno takšno zbornico zahtevali,

sedaj nimamo nobene, Nemci pa imajo dve, eno v Gradei, drugo v Leobnu. — Korošci in Gorici prosijo za železnico skoz planine v Salburško in Nemško. Draga bi bila strašno. — Hrvati so državni zbor ogerski v Budimpešti zapustili, ker Magjari niso hoteli poslušati bana Pejačevića, kar ima zoper nasvetovane nove davkarske postavbe. To je zopet zagvozda med zaveznike Hrvate in Magjare. Za Bosno in Hercegovino proglašen je novi pravdni red za civilne pravde in nastavljeni bodo kmalu advokatje, 4 v Sarajevu, po 2 v Mostaru, Bihači, Travniku in Tuzli.

Vnanje države. Kronanje ruskega carja in carice bode 27. maja, ki prideta 21. t. m. v Moskvo. Pravijo, da bode pri tej priliki car mnogo kaznovancev pomilostil in 20 milijonov rubljev glavnega davka odpustil. — Turški sultan je vendar enkrat privolil, da se železnica srbska pri Vranji zveže s turško od Soluna; za Libanonsko pokrajino imenovan je za sultanova namestnika katoliški Arbanaus Wassapaša. — Bolgarski knez je iz Črnogore se odpeljal na ruskej ladiji od Kotora v Trst, s črnogorskim knezom vred, potem pa skoz Italijo in Švičarsko na Nemško. črnogorski knez Nikola pa je prišel k našemu cesarju na Dunaj in se podal potem dalje na Rusko h kronanju ruskega carja. — Srbski kralj Milan bil je od Jelene Markovičeve v cerkvi z revolverjem napaden lani, Jelena je sedaj k smrti obsojena. — V Egiptovski deželi nameravajo Francozi izkopati drugi kanal za ladije iz Srednjega do Rudečega morja čez Sueško ožino. Krivi prerok Makdi razsaja še vedno okolo Hartuma; vse vjete kristijane da kot sužne prodati. — Francozi bodo drugo leto še več potrošili za vojaštvo, namreč 603 milijone frankov. V zapadni Afriki pod ravnikom zaseli so Francozi deželo Loango in v Tonkin poslali mnogo vojakov, da si deželo popolnem osvojijo. —

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec)

(Dalje.)

I. Do XVII. stoletja. Kedaj se je prikazala prvokrat v krajih, v kojih sedaj štajerski Slovenci prebivajo, se ne da za gotovo določiti. Toliko se sme pa trditi, da ko je v letih 17, 80, 169—175, 225, 255, 334 in 380 po Kr. davila po celem takrat znanem svetu, gotovo ni prizanesla našim krajem, vsaj tega v enakih slučajih tudi pozneje ni storila.

Kakor za časa Rimljanov je zgodovina štajerske dežele tudi za časa preselitve narodov in naslednje dobe zelo temna in nezanesljiva. Za gotovo vemo le toliko, da so šli Goti, Lon-

gobardi in Franki skoz njo, in da so gospodovali Avari v vzhodnem delu, Slovenci pa v celi štajerski deželi skoraj poldrugo stotino let, dokler jih niso Franki in Bavari izpodrinoli. Ker je pa zgodovinsko dokazano, da je kuga v armadah teh narodov morila, zakaj bi se ne smela trditi, da je ravno ob tistem času razsajala tudi v slov. Štajeru? Posebno strašno je morala v naših krajih kuga moriti v 7. in začetku 8. stoletja, ker se je spomin na nekdanje slovenske naselbine v Štajerskem ohranil le po imenih rek, gor in vesnic. Gotovo je več Slovencev pomorila kuga, kakor meč Frankov. Ker zdravniki niso poznali nobenega zdravila zoper kugo, iskali so ljudje pomoči pri sv. Martinu, patronu Frankov, in so njemu v čast postavili več cerkev. Brez dvoma je tudi ena ali druga sv. Martinu posvečena cerkev naše škofije iz onih časov, vsaj stojijo nekatere tik starodavnih mest in rimske ceste, kakor n. pr. Hajdinska pri Ptui.

Valvazor, slavní zgodovinar kranjske dežele poroča, da ste l. 792 vsled dolgotrajnega deževja reki slov. Štajera Drava in Sava tako močno narastle, da ste poplavile daleč okoli vsa polja. Mnogo živine — tudi ljudi se je potopilo. Ko je voda vpadla, ni le lakota morila, ampak vsled okuženega zraka in smrada začela je daviti tudi kuga.

Poroča se nam, da je v našem Štajerskem bila l. 872 in 873 strašanska vročina in suša. Povrh so pustošile polja mnogobrojne kobilice, ki so bile od juga priletele. Največ jih je bilo na Ptujskem polji, kjer niso zelenega lista pustile. Veter jih je sicer v Dravo zagnal, ali voda jih je vrgla na suho in ondi so začele gnjiti in širiti grozen smrad. Navstala je kuga, ki je v Ptui in okolici neusmiljeno morila; kar je ona pustila, pokončala je lakota.¹⁾ Enako hudo se je godilo tudi v poznejih letih skoraj v celi Evropi. Leta 882 in 883 morali so štajerski vojaki iti z nemškim cesarjem proti Normanom in prinesli so nazaj kot plačilo — kugo.

Iz desetega stoletja imamo malo poročil o zdravju in vremenu na Štajerskem, toliko pa vemo, da je l. 995 razsajala po nekterih krajih naše domovine kuga.²⁾

Edenajsto stoletje se je pričelo z nenavadno prikaznijo na nebu. Prikazala se je namreč zvezda repatica, ki je bila tako svetla, da nje ljudje niso zamogli gledati. Že to je ljudi prestrašilo, bolj pa še hud potres, ki se je od Kranjskega do severne Evrope razširjal. Vse se je balo kuge. In res že l. 1006 se je s svojo tovaršico lakoto oglasilo ne le na Nemškem, ampak tudi v naši domovini in je razsajala tako močno, da je semtertje pogrebni-

¹⁾ Sim. Povoden, Pettau I. 285.

²⁾ Aquil. J. Caesar, Ann. dne. Styriae I. 393.